

Յայտարարում թիւների համար վճարում են ամեն մի ընդուն 2 կողմ
Յայտարարում թիւները ընդունվում են հայերէն եւ օտար լեզուներով
Յայտարարում թիւները ընդունվում են միմիայն պ. Շահվերդեանի
սպավիճակում:

կարևոր, օգտաւէտ և փաստակարգը-
րւածքներով, իբրև վկայասաններ,
իբրև թատերագիրներ, իբրև ման-
կավարժներ, իբրև ազգի կենսական
խնդիրներ վճռող փխխտփաներ:

Ո՛չ է աչքերը դարձնում տեսնե-
լու համար թէ լուսաւորեալ աշ-
խարհներում այդպիսի ի՞նչ դերք
ունին և զբաղան սապալիզում գոր-
ծողներն որպիսի և որքան գիտու-
թեանց աէր անձինք են միայն: Մին-
չև իսկ ժողովրդական առածներն ու
վէպեր հաւաքողներն ու կարգի
գնաղներն այստեղ գիտնական ան-
ձինք են, որոնք գիտութեանց տու-
ած պաշարով նրանց համեմում են
և ժողովրդի առանձնայատկութեանց
և բարոյական կենսքին ծառայեց-
նում: Մինչդեռ մեր մէջ այդ զործն
ամեն գիւղական տիրացուի կշորձ է
համարվում:

Պարզ է, որ այսպէս և այսպիսի
անձանց միջնորդութեամբ կազմվող
և առաջ գնացող մեր ներկայ զը-
րականութիւնն, առանց սխտեմի
առանց ընտրութեան, իւր բովան-
դակութեամբ դժուար թէ ազգի
կանոնաւոր բարոյական և մտաւոր
չինութեան նպաստէ: Այսպիսի զը-
րականութիւնը միայն մեր սնափա-
ռութիւնն է զրգուում և անձնա-
խաբութեան բաւարարութիւն տա-
լիս: Մեր մեծամասնութեան համոզ-
մամբ և հրապարակասնների քա-
րողմամբ այսօր մենք ունինք և՛ Վիկ-
տոր Հիւգոնի, և Նամարտիններ, և
Շէքսպիր և Շիլլերներ: Բայց դա
անձնախաբութիւն է: Վիկտոր Հիւ-

ձուռ և տխուր էր երևում. դժգոյն բարակ չրթուները հուպ ծալուած էին միմեանց վերայ արտադայտելով դիւական ինքնութիւն. թրեա չարժուն փութիւն աշխեր ոչ նշեա նայում էին, այլ թափանցում էին և կարծես պատերազմի հրաւրութեամբ առարկաները:

Մեղքոնը շատ վատ էր տրամադրուած: Ընտանեկան կեանքն, որ նա իւր կերպի էր կազմել՝ երեխայի մահից յետոյ, չեղուն էր ևս տովորական չալովից: Այն անձն, որի վերայ վարժեցրել էր իւր սովորութիւնը՝ աջ ու ձախ հայտելով, կտառմբել, ծաղրել, պարստել, կարծես նորա ձեռքից էր փախչում, թէև նա չարուծակ ապրում էր նորա հետ մի տան յարկի տակ և երբեմնապէս միայն նորան պատահում էր: Մնացել էին նորան միայն տան ծառաները, բայց այժմ բոլորովին ցանկութիւն չունէր ցոյց տալ նոցա վերայ իւր անզուգա իշխանութիւնը: Նա լաւ էր հասկանում, որ այդ անձինք կը առանն բոլորը մինչև որ նոցա համբերութիւնը կը հասնի և մի օր շուտ կը գան նորանից, թողնելով նորան մէնակ իւր այդ սովորական հետ:

Մեղքոնը սաստիկ յուզուած էր. երևում: Կնոջ վիշտը երեխայի մահից յետոյ զարթեցրեց նորա մէջ յարգանք:

գոն ծրանսիայի շատ դարերի դար-
գացման պտուղ է, նա Եւրոպայի
փիլիսոփայական վարդապետութեանց
և գիտութեանց արտադրութիւն է,
որ բնատուր ձերբով նրանց իւր մէջ
բովանդակում է—բայց մեր Վիկտոր
Հիւգօն մեր տղիտութեան և խա-
ւարի պտուղ է: Այնքան վերաբերել է
և այլ երեւելի հանձարներ: Մին-
չև որ Հայ ազգի մէջ գիտութիւնը
Հիմնաւորապէս չէ մշակվել և չիւ-
րանան—մեր հանձարներ եւրոպա-
կան մտքով, չենք կարող ունենալ
և չունինք: Մեր մէջ կարող է լի-
նել միայն սաղմն հանձար: Վայ-
րենի անտառի ինձորն — դառնի՜ք
պարտէզի պատուաւորաւ ընտիր խն-
ձորենու պտղից որչափ տարբերվում
է իւր թթուութեամբ և դառնու-
թեամբ: Նոյնքան մեր Վիկտոր Հիւ-
գօններն ու Լամարտիններն էլ տար-
բերվում են եւրոպականներէ:

Գիտութիւն, գիտութիւն և հիմ-
նաւոր գիտութիւն հարկաւոր է, որ
մեր գրականութիւնը բովանդակա-
ւոր լինի և կրթիչ ու դաստիարա-
կիչ ժողովրդեան. ապա թէ ոչ մեր
Վիկտոր Հիւգօններով ու Շեքսպիր-
ներով մեր ժողովուրդն օր ըստ օրէ
միայն կը մօտենայ բարոյական անկ-
ման անդունդին:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Գ Ա Ն Ա Կ

(Թղթակցութիւն «Մեղու Հայաստանի» լրագրի)

Սուրբ Յովհաննէս մայր եկեղեց-
ւոյ ծխականներից մինը գրում է
«Մեղու» 100 №-ի մէջ իբրեւ պա-
տասխանի և միևնոյն ժամանակ հար-
ցեր առաջարկում իմ գրած նամա-

մօր համար: Այժմ ամբողջ ժամեր
աչքերը յառած դիտելով ձեռնով ծած-
կուած առարկաներն, ախտատու էր լը-
ծօրէն խորհել իւր գրութեան վերայ:
Կեանքի մէջ նա առաջին անգամ զգում
էր որ կախուած է ուրիշից և չգիտէր
թէ ինչ է նորան սպասում:

—Միթէ կերթայ,—համարեա հարիւր
անգամ արել էր իրան այս հարցը և հա-
րիւր անգամն էլ պատասխանել էր—
Մէնակ, առանց նիւթական միջոցների
որ կերթայ:

Այս անգամն էլ նորան այդ հարցն էր
զբաղեցնում:

—Այ, չի համարձակուի, վճռում էր
նա ինքն իրան, կը վախենայ... վերջա-
պէս ուր կերթայ, մէնակ աշխարհի ե-
րեսին, առանց ազգականի և բարեկամի:
Միջոցաւ ձեռքերը ուրախ տրորելով
եկաւ այս վճռին, յանկարծ յիշեց թէ
նրա կինն ունի գիտութիւն, սակայն
իսկոյն դառնապէս ժպտալով ասաց
ինքն իրան.

—Հն, հն, գիտութիւն... միթէ կա-
րող է գործ գնել իւր կիսատ պրատ
ուսումը... վերջապէս հինգ տարին բա-
ւական էր որ մոռանար գիտեցածն էլ,
ոչ, ոչ չի գնալ, վճռողաբար որոշեց նա
այս անգամ և սկսեց քայլել սենեակի
մէջ:

Գանի ու քանի մտածում էր այս մա-
սին, այնքան աւելի համոզվում էր, որ
բայց թոյլ կրնայ խախտուած ստորջու-

կի գէմի որով խորհուրդ էի տալիս
ս. Յովհաննէս եկեղեցւոյ համար
գնել Արափուրի վաճառվող մասը
և թոյլ չը տալ օտար անձանց տի-
րապետելու այն կայքին: Պ. լըբա-
տուն ասում է, 1) ո՞րքան է օգտա-
ւէտ այն գետնի գնելը եկեղեցւոյ
համար: 2) Ո՞րքան ջուր ունի այս
վաճառվող գետինը և տարւոյ ո՞ր
ժամանակում: 3) Տարեկան ո՞րքան
արդիւնք կտրել է ստանալ այս
գետնից: 4) Ի՞նչ կարժէնայ այս գե-
տինը և ո՞րքանով է ծախվում: Է՞ք որ
ս. Յովհաննէս եկեղեցին և Համա-
փիւռեանք երբ վաճառեցին այգի-
ները, վաճառեցին և ջուրը: ուրեմն
մնացեալ հողը լոկ վարելահող է և
միայն գարնանն է ունենում ջուր և
ապա ծաղրիով ինձ իբրեւ էջմիած-
նապետական կալուածոց վերատեսուչ
ասում է, պէտք է հասարակական
շահը բարձր դասել անհատի շա-
հերից և բացատրութիւն տա՞նք շու-
տով որովհետեւ տօրդի ժամանակը
մօտ է:

Պատուելի նամակագրի ցանկու-
թիւնը կատարելու համար վեր եմ
առնում գրիչս և ցաւօք սրտի վը-
րում եմ նորա պատասխանը: Առա-
ջինը թո՛ղ միամիտ մնայ պարոնը,
այն ծախվող գետնի մասին, որով-
հետեւ պ. Մայիսեանը մանրով պար-
տաւորով թշուառ գրութեան մէջ
չը կամեցաւ անխղճմտեց գործել,
այլ ամառն 28-ին յետաձգեց տօ-
րը մինչև գարուն այն է Արափուրի
բաժանողութիւնը 2) Արափուր գե-
տինը գտնվում է Գանձակ քաղաքի
գծի մէջ, ունի սեպհական ջուր և
առուակ, տարածվում է քաղաքի
արեւելահիւսիսից դէպի հարաւ,
գնեւրալի մէջէվանդիով բաղկա-
նում է 1560 դեկտեմբերից, Այդ գե-
տինը յիսուն տարի առաջ հանգու-

թեամբ, անխորձ և գործքին անպէտք
անձը չի կարող և չունի էլ միջոց հե-
ռանալու, ուստի պարտաւոր է հեղե-
թեամբ տանել իւր վիճակը, Նորա հը-
պարտ, ինքնատէր բնաւորութեանը բա-
ւական էր այս միտքը որ նորա մէջ ար-
տայայտվէր ցաւակցութիւն դէպի այդ
կինն և նորա քարացած սրտի մէջ ցան-
կութիւն դարձեց հողի տալ նորան և
որն է կերպիւրաւագնել նորա կեանքը:

—Այո, վատ ապրեցանք, վատ, մոռ-
նում էր նա, յիշելով իւրեանց հնգա-
մայ ամուսնական կեանքը... Շատ ջա-
հիլ էր... բնաւորութիւնս ծանր է... հար-
կաւոր է ինձ զսպել, պէտք է աւելի
քնքոյշ լինել, բարեկամար վարվել...
Կեանքի մէջ առաջին անգամ նա
նայեց իւր չորջր և նկատեց իւր այլան-
դակ, սխալ գրութիւնը:

—Հարկաւոր է, հարկաւոր է, ասում
էր նա ինքն իրան ամբողջ երկու շաբաթ
այն օրից երբ տեսաւ իւր կնոջը գե-
նատարած երեսայի թարմ գերեզմանի
վերայ:

Սակայն այս երկու շաբաթուայ մէջ
նա միջոց չգտաւ գործ գնելու իւր վը-
ճիւրը: Երեսայի մօտը միանգամայն կո-
րեց ամուսինների յարաբերութիւնը, կար-
ծես թէ դրան երբէք միասին ապրած
չեն եղած: միևնոյն յարկի տակ Այս
երկու շաբաթուայ մէջ տիկին Մարիամը
ինքնակամ մի խօսք անգամ չէր արտա-
սանում: Նա ոչինչ չէր չինում, ոչինչ

ցնալ եղբարք Պետրոս, Պօղոս և
Թադևրան Համափիւռեանք գնեցին
Մեղու-Մեղուի հարս Թամար խա-
նութից Արափուրի կէսը 600 ուռը-
լով, քաղաքիս 5 բարեհոգի հեռա-
տես անձինք: ձհանքեկ բալուզեան-
ցը, Յովհաննէս-բեկ Մեղեքեանցը,
Մահաբեկ Յովակիմ Եսայեանցը,
Մահաբեկ Աղաճան Խաչատրեանցը և
այլ օմանք գնելով մնացեալ կէ-
սը 600 մանէթի նուիրում են եկե-
ղեցւոյն: 3) Վիկտորեանք թաղը քա-
ղաքիս այն օրից սկսած բոլոր շի-
նութեանց համար սպիտակ հող և
այրած գաջ են ստացել այն գետնից
նշանաւորած ժամանակին յարմար
վճար տալով թէ՛ եկեղեցւոյն և թէ՛
Համափիւռեանք: Բացի այդ իւրա-
քանչիւր տարի այն գետնի վերայ
վարուցանք է եղել մօտ 20-ից մին-
չև 40 թաղար, որոյ թաղարի *) ի-
ջարէն եղել է 25-ից մինչև 30 ու:

Այդ հաշիւը ծղութեամբ անկա-
րելի էր ինձ դուրս բերել այստեղ,
որովհետեւ եկեղեցւոյ արխիւից հար-
կաւորէր այնքան ժամանակուայ ե-
րեսփոխանների արդեանց մասնա-
ներից ժողովել տեղեկութիւնը վա-
սերտորով թողնում ենք ժամանակին
թէ կը հարկաւորվի ուրեմն կը նշա-
նակի Արափուր իւր վճարած գինը
քան անգամ աւելի է յետ դարձ-
րել թէ՛ եկեղեցւոյն և թէ՛ Համա-
փիւռեանք: 4) 1860 թ. 90 անձինք
խնդրամատոյց են լինում հոգեւոր
իշխանութեանը և Համափիւռեանք
տոհմին իրաւունք տալ գերմանաց-
ւոց կօլօնիէն գնացող ճանապարհի
ձախ կողմին նշանաւորած չափով և
վճարով գիտին բաժանել տներ և
այգիներ շինելու համար, որոնց և
որվում է անմիջապէս, զրազրու-

*) Մօտ. Մեղանում թաղարը 30
խոն է, խոնը 50 կամ 52 պոդ:

բանով չարտայայտեց իւր ցանկութիւնը
չարունակելու իւր առաջուայ տնային
պարագմունքները:

Մեղեքեան կամ մէկին կամ միւսին ու-
ղարկում էր կնոջ մօտ զանազան առա-
ջարկութիւններով, բայց կինը կարճ պա-
տասխաններով նրանց մերժում էր,
չկատարելով անգամ որ այդ առաջար-
կութիւններն եկած են ամուսնոյ կող-
մից. միայն սաստիկ նեղանում էր, որ
խանդարում էին նորա մէնակութիւնը:

—Գու, Մարթ, առողջ ես... արդե՞ծ
մի իման չես կամենում... յօգնած ես... լաւ
ես քնել... այս և սորա նման կցկտուր
հարցերով մի մի անգամ ինքը Մեղեքեան
էլ վստահանում էր դիմել իւր կնոջ,
բայց միշտ ստանում էր սառը, կարճ
պատասխաններ:

—Չէ հակամարտ... այնքան է կորց-
րել խելք և ընդունակութիւն, որ չէ
տեսնում թէ ես ինչ ծանր ու դժուար
քայլեր եմ անում նորան մօտենալու
համար, ասում էր նա ինքն իրան:

Բայց ամուսինների մէջ եղած անդու-
ղը մի մաղի չափ էր կարճանում, Մի
քայլ ևս մնացել էր Մեղեքեանի, որ զը-
նայ անձամբ խոստովանի նորան այն
ինչ որ ինքն իրան է ասում, բայց...

—Հն, հն, հն, ծիծաղեց նա այս
մտքի վերայ, միթէ վայել է ինձ այդ-
քան էլ ստորանալ և անել այդ ստորկա-
կան քայլը... Այ, չի էլ հաւատայ, վճռեց
նա, հեռացնելով իրանից այդ միտքը:

Թիւնները շարունակվում է 14 տա-
րի և վերջանում է նորանով, որ
160 դեկտեմբերի գետինը վճռվում է
ծախել այդտեանք վերայ 32,000
մանէթի, որոյ կէսը ստացաւ ս. Յով-
հաննէս եկեղեցին, կէսը Համա-
փիւռեանք: Գիտենալ պարս է, որ
վաճառուած գետինը ապառաժ,
քարքարոտ, խոպան և ձորակներ
էին: 5) այժմ մնում է 1400 դեկ-
տեմբերի գետին, արդարեւ այդ գետի-
նը բոլորը վարուցանելու գետին է ե-
ղել և այժմ էլ աշխան ժամանակին
լինում է վարուցանել և ստանվում է
միջին թուով տարեկան 35 թաղա-
րի գին մօտ 700 մանէթ, նմանա-
պէս գաջից, հողից, եւթաղից, ընդ-
ամենը ստացվում է Արափուրից տա-
րեկան արդիւնք մօտ 950 մանէթ,
բացի այդ Հայ հասարակութեան
մօտ 500 դուլի տաւարը և հազա-
րաւոր ոչխարները ձրիապէս արա-
ծում են այն գետնի վերայ: 6) Ա-
րափուրն ունի երկու որոշալ կտոր
գետին Արափուր առուակի ներքե-
ւում, որ անուանվում է թիւր զաճ
գերմանացւոց ճանապարհի երկու
կողմին, արեւելան կտորի տարածու-
թիւնն է 53 դեկտեմբեր, արեւմտեա-
նը 35 դեկտեմբեր: Արեւելան կտորը
մասնաւոր բաժանողութեամբ և դեռ
ևս չը հաստատված օրէնքով խոր-
հուրդ տուին, որ վեր առնէ եկե-
ղեցին, միւսը Համափիւռեանք, 160
դեկտեմբեր ծախուեց, ստացինք
32,000 մանէթի, իսկ 53 դեկտեմբե-
րին առաջարկում են 20,000 ու, ե-
թէ եկեղեցին համաձայնի ծախել:
Այդ մասին մէջ գտնվում է բնական
մի երկար ձորակ, որը կանգնած է
առուակի ներքեւ իսկ և իսկ ամբողջ
գետնի և այգիների զիւնի այդտեղ պ.
նախկին երեսփոխան Ն. Տէր-Ներսիս-
եանցը և պատուաւոր քաղաքացի

Սակայն Մեղեքեան անհանգիստ էր,
նա կամենում էր վերջ գնել այն ան-
բող զրուութեան և չուտով իմանալ թէ
ինչ է նորան սպասում: Վերջ ամուսնի
նա գտաւ մի միջոց, Նա լաւ համարեց
այդ դէպքում դիմել երրորդ անձին
միջնորդութեան, թէեւ այդ միջոցը չօ-
չափում էր նորա անձնասիրութիւնը,
սակայն ուրիշ ելք նա չէր գտնում: Բայց
այս միջոցը իրագործելու համար մի նոր
հանգամանք չլիարեց նորա կամքը: Այդ
այլանդակ մարդը աշխարհիս վերայ
չունէր մի անձն, մի անձուէր բարե-
կամ մարդ, որին վստահութեամբ կա-
րողանար դիմել այդ առաջարկութեամբ:
Խելօք. հաստատաբար Մեղեքեան կանգ
չառաւ այդ հանգամանքի առաջ: Մի-
անգամ վճռելով այս ծանր դրութեան
մէջ գտնել իւր ինքնասիրութիւնը, նա
չկարարեց մատնել նորան մի մարդու
ձեռքը, որին թէեւ չէր հաւատում, բայց
գիտէր որ մեծ ազդեցութիւն ունի իւր
կնոջ վերայ:

Մի ժամ անց Զաքարեանից ծառա-
նամակ ձեռքին կանգնեց բոխիկ Սարու-
մեանիցի դրան առաջ:

Մի ժամ անց Զաքարեանից ծառա-
նամակ ձեռքին կանգնեց բոխիկ Սարու-
մեանիցի դրան առաջ:

Տիկին Մարիամը նստած էր իւր սե-
նեակում, պատուհանի մօտ և աչքերը
չընում էր սենեակի մէջ եղած մի ա-
ռարկայից դէպի միւսը: Այս այն սե-
նեակն էր, որ հինգ տարի ստանից ա-
ռաջ իբրեւ հարուստ Զաքարեանի հարս-

Ղ. Ս. Օհաննիսեանցը, որին յանձ-
նած էր սինօղից այդ կայքի բաժա-
նողութեանը մասնակցելու իւրեանց
զաղափարով որոշել և վճռել են շի-
նել այն ձորակի մէջ երկու կամ
երեք լիճ կամ պահարաններ ջրոյ,
որտեղից ջրոյ պահարանութեան ժա-
մանակ ապագայում ապահովուած
լինին թէ՛ 90 այգիները և թէ՛ մը-
նացեալ գետինը:

Գանի տարի առաջ Յովհաննէս
Համափիւռեանցի մասը այն է 18-դ
մասը ամբողջ Արափուրի ծախվեց,
աճուրդով 1,700 ու, Համափիւռե-
անց տոհմը անմիաբանութեան պատ-
ճառաւ, ոչ կամեցան օրնել իւր-
եանց անբաղը եղբորը և ոչ գնեցին
իւրեանք այն մասը այնպիսի չնչին
գնով, իսկ եկեղեցւոյ ներկայացու-
ցիչները անհետաւորութեամբ լաւ
համարեցին, որ 10,000-ները մնան
անօգուտ խորանուժ քան թէ գնել
այն գետինը, բայց երբ օտարների
ձեռքը ընկաւ և սկսեցին զանազան
նեղութիւններ զատահանել, որով-
հետեւ նոր սկսան թէ՛ Համափիւռե-
անք և թէ՛ եկեղեցին ափսոսալ
գործած սխալանայ համար և ապա-
շուել, սակայն իզուր. վասն զի ուշ
էր:

Թիւր զաճի մէջ Համափիւռեան
տոհմի Մի-ին և իւր մայր Ն-ին բա-
ժինը մօտ 4 դեկտեմբերի չափ է և
սորա համար գերմանացի Բեռլինա-
խի և բոլշոյ Եսկրիբի օրդերը ա-
ռաջարկում են 3,500 ու, իսկ ամ-
բողջ գետնի մէջ նոցա մասը է 90
դեկտեմբեր, բայց անբաժան. սոքա
իւրեանց պարտքը վճարելու համար,
որ հասնում է 5:500 մանէթի, զը-
նահատեցին և կամենում էին ծա-
խել այդ գումարով, այն պատճա-
ռաւ որ գրաւականի տակ գտնվող
երեք կայքը ազատեն մի կայքով

նացու՜ պտակից առաջ, ընտրել էր իւր
համար նոյն իսկ փետրացի համաձայնու-
թեամբ, շինք ձիգ տարիներ այդ սե-
նեակի մէջ նա անց էր կացրել իւր ա-
մուսնական կեանքը, որ լի էր ամենայն
տեսակ վշտերով և տառապանքներով:
Այստեղ առաջին անգամ նա մտաւ լի
գեղաձիճաղ յոյսերով իբրեւ լծակից մի
երիտասարդի, որի հետ հաւասար իրա-
ւունքով պէտք է ընկեր լինէր, այստեղ
էլ նա թափեց իւր առաջին արտասու-
քը, երբ յօգս ցնդեցան նորա փայ-
փայած գաղափարներն և երբ նորան
մի սիրող, ազատամիտ և փափկասուն
կնոջ ենթարկեցին ստորկի վիճակին...
Այո, այս սենեակը վկայ էր նորա այն
կրքոտ փորձերի, երբ խաբուած իւր
յոյսերից կամեցաւ վերականգնել իւր
իրաւունքը, երբ ներողամտութեամբ և
հանարի գրած ծիծաղով պատասխանում
էր դէպի նա գործ գրած կոպիտ, տմար-
դի և անվայել վարմունքներին, Նորա
գաղափարական յոյսերը մէկը միւսի և-
տեղից խորակվում էին թոյլ չտալով
նորան ուշքի գալու և առաջ քան նա
կարողացաւ համոզուի, որ այս վար-
մունքը հանաք չէ և թէ էլ ուշ է իւր
արած սխալը ուղղել, առաջ քան այդ
գաղափարական կնոջ փորձեց բողբոջել
տմարդի արարմանց դէմ և հասկացաւ
թէ նա պարտաւոր է աշխարհի որոշած
ծէսերին ենթարկուելով լուեկայն տա-
նել այդ ստորութիւնը. վերջապէս ա-

յայտնի բան է եթէ բաժանված լինի և որոշուած իւրեանց բաժինը նոքա ո՛չ մի ժամանակ չէին յօժարիլ ծախել այն գնով թայց որովհետեւ անբաժան կայքին ամենայն մարդ գիտարութեամբ է մտնում փաստորէ, ակամայ լաւ են համարում այն գնանից զրկվել քան թէ ամբողջ կայքերից աճուրդով:

Արափուլի գնած օրից մինչ ցայժմ համեմատելով 1,200 մանէթը այնքան ստացուած գումար գումարներին առաջ ոչինչ է: Եւ ինչպէս ընթերցողը անպատճառ կը հաստատէ և կ'իկայէ, որ ինչքան փնայ այն գետինը այնքան կաւանայ նորա արժեքն փան փ որ ըստ օրէ ժողովուրդը և բնակիչք Գանձակում ինչպէս ամենայն տեղի աւելանում են իսկ գետինը հողը որ իբրեւ միակ աղբիւր մարդոց կեանքի նոյն է մընում և կայ ամենայն ժամանակ և զինն է աւելանում: Երջանկայն շատակ հանգուցիւր Գեորգ շայրապետը 1882 թ. ապրիլի 22-ից № 1066 հրամայած է տեղւոյն հողեր կառավարութեանը որ Արափուլից ստացուած գումարից աւելուի դարձեալ անշարժ կալուածք: Ուրիմն եւ մանրամասն տեղեակ լինելով պարտք համարել ինձ յարմար միջոցում տեղեակ լինել տալ լրագրի միջոցով և հրաւիրել եկողեցոյն ստորագրելով անունս:

Վերջապէս ինչ և լինի պ' լրատուի նպատակը, նա մեզ հարկադրեց պարզաբանել Արափուլի հարցը և այդբանով կարծեմ կը բաւականանայ և չի համարիլ մեզ խօսող ըստ երևութին կամ խուլ կամ մի անհատի օգտի համար իսկ թէ կրկին ունի հարցեր մոռացած թո՛ղ զրէ միայն անուշով, որ

առջ քան նա հասաւ այն մարդին, որ նորա յոյսերը կորսն և քան տարեկան կինը հասկացաւ իւր ներկայ վիճակը— նա արդէն կապուած ու կաշկանդուած էր մի այնպիսի չլիկայով որ ամուսնութեան մէջ համարվում է ամենահաստատ և նուիրական կապերից մին...

Իւր բոլոր զոյգութիւնը նուիրած լինելով այդ նուիրական կապին— իւր գաւազին և միայն նորա մէջ տեսնելով իւր ապագայ կեանքը նա, մեծ համբերութեամբ տարաւ և նորա կորստեան և այժմ ամբողջապէս ոչնչացած մտածում է նորա մասին թէ ինչ է սպասում իրան ապագայում:

— Տիկին, կարելի է ձեզ տեսնել... չէ՛ղբ լսուցեալ բժիշկ Մարումանցի կամացուկ ձայնը:

Տիկին Մարիամը վեր թուաւ տեղից և փոխանակ հիւրին դիմաւորելու, կանգնեցաւ սենեակի մէջ տեղում, կարծես մի բան էր որոնում այնտեղ:

Բժիշկ Մարումանցը ներս մտաւ: — Դուք չէ՛ք նեղանում, որ մինչև այսօր չեմ եկել ձեզ տեսութիւն, ասաց բժիշկը տիկնոջ բարեկեցութեան:

Տիկինը լուռ էր:

— Ինչպէս էք, տիկին... Ինչ էք անում... Այսօր եղանակը լաւ է, անից գորս չէք գնացել...

— Ես ամենայն օր գնում եմ... — Հանգստարան... երեի աւելի հիւանդանալու համար... Զարմանալի է,

մեր խեղճ ժողովուրդը կարողանայ ճանաչել նրան և պարտավոր լինել նորա երախտեացը:

Աղայ Աղայանց.

ՅԱՐԳՈՅ ԽԱՐԱԳԻՐ:

«Մարգարեական ընկերութեան» խորհուրդը խնդրում է Ձեզ սպագրել «Մեղուի» առաջնայ համարներէ ինչ մէկում հետեւալը:

«Համաձայն Բարձրագոյն հաստատուել Բագուայ Հայոց Մարգարեական ընկերութեան կանոնադրութեան 17 և 26-րդ յօդուածոց» ներկայ յունվարի 31-ին, ուրբաթ, երեկոյեան 6 ժամին ընկերութեան գահինում տեղի կունենայ քաղաքական ընդհանուր ժողովի նիստը ուր կը քննուին անցեալ 1885 թ. դրամական հաշիւները. կը քննուին ու կը հաստատուին ներկայ 1886 թ. համար խորհրդի կազմած նախահաշիւը կը վճռուին ընթացիկ գործեր և սպա հրաժարուածներին տեղ կընտրուին մի գանձապահ, մի անդամ խորհրդի և մի ատենադպիր»:

Նախագահ խորհրդի իւր Առաջնայ, ի տեղի Ատենադպիր Ա. Գալստեան. Բագու, 21 յունվարի 1886 ամի:

Աղթամարայ Ս. Կաթողիկոսն հետեւալ շնորհաւորական հեռագիրն ուղղած է Վ.Ն. Մակար Կաթողիկոսին:

Էջմիածնայ Մակար Աստուածաբանալ Կաթողիկոսին,

«Երկրորդեանք սրտի կը շնորհաւորեմք Ձեր Վեհափառութեան բարձր կաթողիկոսական պաշտօնն, կեանս եր-

ճարիտ, եւ որ լինէի աւելի կատէի և կը զգուշի այն բուռն հողից, որ ամփոփած լինէր իմ ամենափրկելի էակը... Իսկ դուք առանձին սէր էք ցոյց տալիս:

Տիկինը հեղձօրէն նայեց բժիշկին:

— Ա՛խ, պարսն բժիշկ, երանի ձեզ որ չէք փորձել այն, ինչ որ ես այս երկու շաբաթուայ մէջ փորձում եմ... Ես նորան ամենայն տեղ տեսնում եմ, միշտ աչքիս առջին է, մինչև անգամ լսում եմ նորա ոտի ձայն, նորա սիրտը թոթոլանում և բացականչութիւնները:

— Դուք ձեր երեկակայութեան շատ էք զօր տալիս:

— Ձեր միտն է թէ քանի անգամ վիճել եմ ձեզ հետ նորա կրթութեան մասին Ո՛հ, ինչ ուրախ ու բաղաւոր օր էր ինձ համար այն օրն երբ սկսեցի նորա հետ սրբապալել...

— Ա՛յո, այդ ուրախութիւնը փոխարկուցաւ ձեր այժմեան տրտմութեան: Այդ չափազանց պարապելուց էր, նորա տղիկային բորբոքումը... Դուք երիտասարդ մայրերի մի տեսակ փառասիրութիւնով էք մոլորեալ: Կամենում էք երեկոյն հասակին անհամեմատ զարգացումով փայլել աշխարհի առաջ, որպէս զի յետոյ նորան դերձեցան իջեցնէք... Ձեզ նման մայրերի փառասիրութեան զօնք տարաբարտաբար ամենայն ժամանակում շատ ենք տեսած... Եւ զիկն անգամ աւելի ջրելով թաւաւում

«կարս, զօրութիւն և կարողութիւն ի «Տեսանէ մաղթելով»:

(ՍԽԵ.) ԽԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Տան Աղթամար:

3 դեկտ. 1885 ի վառ:

Վ.Ն. Մակար Կաթողիկոսը պատասխանած է հետեւալ հեռագրով.

«Նորին Վեհափառութեան Տ. Տ. խաւարուր Կաթողիկոսի Տանն Աղթամարայ օր ի վառ:

«Ամենայն օրհնութեամբ խորին շնորհակալութիւնս կը յայտնեմ Վեհափառութեանը անկեղծ շնորհաւորութեան համար»:

(ՍԽԵ.) ՄԱԿԱՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Առաջնայ Հայոց:

ՆՈՐ-ՆԱԽԻՋԵՆԻԱՆԻՑ գրում են.

«Կուսակցութիւնը կուլում են, հասարակութիւնը վիճարկում է. իսկ մէկը պօքը շարժելով օգուտ է քաղում յաջողակ հողից և քաղաքի 2000 զըրպանը քաղում:

Անիրաւներ, ձեր զրպանի քաղիկների համար ժլատ էք. լայց քաղաքային արդիւ վերաբերութեամբ շատ առատ, ճանեցէք հասարակի կօպէլ. — կօպէլով հաւաքուած փողերը, Աստուած երգում. ներք ընդունելի արասցէ:

Այն պարտնեցից, որ Գե. Գանէլով վալի համար բաժանորդագրութիւն էին բացել, խոնարհաբար խնդրում ենք, որ դադարեցնեն ու ժողոված գումարները յետ վերադարձնեն, որովհետեւ մեզինք անկախ պատճառներով չենք կարողանում հրատարակել վերոյիշեալ գիրքը:

Նոր-Նախիջևանից և մի քանի այլ տեղերից գրում են, որ ոմանք մեր բարեկամը ջանք են անում փնտել Մեղուին: Ի գուր են այդպիսեաց ջանքը, և միայն իրանց պատիւն են անձամբ յօշափում: Մենք չա՛ն չենք սպասած Մեղուից, իսկ փնտելի դիմաւոր կարող ենք, շատերի փոխարէն անձամբ աշխատել:

Նոր-Նախիջևանից և մի քանի այլ տեղերից գրում են, որ ոմանք մեր բարեկամը ջանք են անում փնտել Մեղուին: Ի գուր են այդպիսեաց ջանքը, և միայն իրանց պատիւն են անձամբ յօշափում: Մենք չա՛ն չենք սպասած Մեղուից, իսկ փնտելի դիմաւոր կարող ենք, շատերի փոխարէն անձամբ աշխատել:

Նոր-Նախիջևանից և մի քանի այլ տեղերից գրում են, որ ոմանք մեր բարեկամը ջանք են անում փնտել Մեղուին: Ի գուր են այդպիսեաց ջանքը, և միայն իրանց պատիւն են անձամբ յօշափում: Մենք չա՛ն չենք սպասած Մեղուից, իսկ փնտելի դիմաւոր կարող ենք, շատերի փոխարէն անձամբ աշխատել:

Նոր-Նախիջևանից և մի քանի այլ տեղերից գրում են, որ ոմանք մեր բարեկամը ջանք են անում փնտել Մեղուին: Ի գուր են այդպիսեաց ջանքը, և միայն իրանց պատիւն են անձամբ յօշափում: Մենք չա՛ն չենք սպասած Մեղուից, իսկ փնտելի դիմաւոր կարող ենք, շատերի փոխարէն անձամբ աշխատել:

Նոր-Նախիջևանից և մի քանի այլ տեղերից գրում են, որ ոմանք մեր բարեկամը ջանք են անում փնտել Մեղուին: Ի գուր են այդպիսեաց ջանքը, և միայն իրանց պատիւն են անձամբ յօշափում: Մենք չա՛ն չենք սպասած Մեղուից, իսկ փնտելի դիմաւոր կարող ենք, շատերի փոխարէն անձամբ աշխատել:

Նոր-Նախիջևանից և մի քանի այլ տեղերից գրում են, որ ոմանք մեր բարեկամը ջանք են անում փնտել Մեղուին: Ի գուր են այդպիսեաց ջանքը, և միայն իրանց պատիւն են անձամբ յօշափում: Մենք չա՛ն չենք սպասած Մեղուից, իսկ փնտելի դիմաւոր կարող ենք, շատերի փոխարէն անձամբ աշխատել:

Նոր-Նախիջևանից և մի քանի այլ տեղերից գրում են, որ ոմանք մեր բարեկամը ջանք են անում փնտել Մեղուին: Ի գուր են այդպիսեաց ջանքը, և միայն իրանց պատիւն են անձամբ յօշափում: Մենք չա՛ն չենք սպասած Մեղուից, իսկ փնտելի դիմաւոր կարող ենք, շատերի փոխարէն անձամբ աշխատել:

Նոր-Նախիջևանից և մի քանի այլ տեղերից գրում են, որ ոմանք մեր բարեկամը ջանք են անում փնտել Մեղուին: Ի գուր են այդպիսեաց ջանքը, և միայն իրանց պատիւն են անձամբ յօշափում: Մենք չա՛ն չենք սպասած Մեղուից, իսկ փնտելի դիմաւոր կարող ենք, շատերի փոխարէն անձամբ աշխատել:

Նոր-Նախիջևանից և մի քանի այլ տեղերից գրում են, որ ոմանք մեր բարեկամը ջանք են անում փնտել Մեղուին: Ի գուր են այդպիսեաց ջանքը, և միայն իրանց պատիւն են անձամբ յօշափում: Մենք չա՛ն չենք սպասած Մեղուից, իսկ փնտելի դիմաւոր կարող ենք, շատերի փոխարէն անձամբ աշխատել:

Նոր-Նախիջևանից և մի քանի այլ տեղերից գրում են, որ ոմանք մեր բարեկամը ջանք են անում փնտել Մեղուին: Ի գուր են այդպիսեաց ջանքը, և միայն իրանց պատիւն են անձամբ յօշափում: Մենք չա՛ն չենք սպասած Մեղուից, իսկ փնտելի դիմաւոր կարող ենք, շատերի փոխարէն անձամբ աշխատել:

Նոր-Նախիջևանից և մի քանի այլ տեղերից գրում են, որ ոմանք մեր բարեկամը ջանք են անում փնտել Մեղուին: Ի գուր են այդպիսեաց ջանքը, և միայն իրանց պատիւն են անձամբ յօշափում: Մենք չա՛ն չենք սպասած Մեղուից, իսկ փնտելի դիմաւոր կարող ենք, շատերի փոխարէն անձամբ աշխատել:

Նոր-Նախիջևանից և մի քանի այլ տեղերից գրում են, որ ոմանք մեր բարեկամը ջանք են անում փնտել Մեղուին: Ի գուր են այդպիսեաց ջանքը, և միայն իրանց պատիւն են անձամբ յօշափում: Մենք չա՛ն չենք սպասած Մեղուից, իսկ փնտելի դիմաւոր կարող ենք, շատերի փոխարէն անձամբ աշխատել:

Նոր-Նախիջևանից և մի քանի այլ տեղերից գրում են, որ ոմանք մեր բարեկամը ջանք են անում փնտել Մեղուին: Ի գուր են այդպիսեաց ջանքը, և միայն իրանց պատիւն են անձամբ յօշափում: Մենք չա՛ն չենք սպասած Մեղուից, իսկ փնտելի դիմաւոր կարող ենք, շատերի փոխարէն անձամբ աշխատել:

Նոր-Նախիջևանից և մի քանի այլ տեղերից գրում են, որ ոմանք մեր բարեկամը ջանք են անում փնտել Մեղուին: Ի գուր են այդպիսեաց ջանքը, և միայն իրանց պատիւն են անձամբ յօշափում: Մենք չա՛ն չենք սպասած Մեղուից, իսկ փնտելի դիմաւոր կարող ենք, շատերի փոխարէն անձամբ աշխատել:

Նոր-Նախիջևանից և մի քանի այլ տեղերից գրում են, որ ոմանք մեր բարեկամը ջանք են անում փնտել Մեղուին: Ի գուր են այդպիսեաց ջանքը, և միայն իրանց պատիւն են անձամբ յօշափում: Մենք չա՛ն չենք սպասած Մեղուից, իսկ փնտելի դիմաւոր կարող ենք, շատերի փոխարէն անձամբ աշխատել:

Նոր-Նախիջևանից և մի քանի այլ տեղերից գրում են, որ ոմանք մեր բարեկամը ջանք են անում փնտել Մեղուին: Ի գուր են այդպիսեաց ջանքը, և միայն իրանց պատիւն են անձամբ յօշափում: Մենք չա՛ն չենք սպասած Մեղուից, իսկ փնտելի դիմաւոր կարող ենք, շատերի փոխարէն անձամբ աշխատել:

Նոր-Նախիջևանից և մի քանի այլ տեղերից գրում են, որ ոմանք մեր բարեկամը ջանք են անում փնտել Մեղուին: Ի գուր են այդպիսեաց ջանքը, և միայն իրանց պատիւն են անձամբ յօշափում: Մենք չա՛ն չենք սպասած Մեղուից, իսկ փնտելի դիմաւոր կարող ենք, շատերի փոխարէն անձամբ աշխատել:

տեղի: Ունին մեր գրուածքների դէմ ասելով, ամենայն սիրով կ'լսենք և կը պատասխանենք, քաղաքավարութեան սահմանից դուրս չգալով, իսկ բարեկամութեան ու խնամքի հասարակաց շահը զոհել կարող չենք, թող չվրդովին մեր բարեկամը, որոնց միշտ էլի կ'յարգենք և կ'սիրենք:

Խմբագրութիւնս շնորհակալութեամբ ստացաւ Շար. Մուսիթի «Արքայաձի» լիւր կոլն» երկաթիւթեան հայերէն թարգմանութիւնը: Թարգմանողն է օրիորդ Մատիւղայ Տէր-Միքայէլեանց, որ նուիրել է իւր աշխատութիւնը յօգուտ Վերին Ազգեւան հասարակական ընթերցարանին: Վաճառվում է բոլոր հայ գրավաճառների մօտ, զինն է 35 կոպ:

Բանկայն կասկանք երկրում գտնուած էր մեծ հանք ծծմբի, որ մշակում էին մասնաւոր անձինք, այս հանքը գրաւել է և կառավարութեան ուղարկութիւնն, որովհետեւ ինչպէս կասկալ լրագիրն ասում է, ծծումբն ունի շատ լաւ յատկութիւն վառօդայինութեան մէջ գործադրելու համար: Կառավարութիւնն էլ մտադիր է մշակելու նոյն հանքը:

Վերջին ժամանակ, ինչպէս երևում է քաղաքի մէջ պատահող դէպքերի արձանագրութիւնից յաճախ պատահում են մանր գողութիւններ, աւելի զորացվում են պատանիք, մուշտակներ և այլ զգեստներ նախաստիւններից: Ուստի լաւ կ'լինի, որ տանտէրերը զգուշ լինին իրանց դրանց, որով թէ իրանք ապահովված կ'լինին կորուստից և թէ գողներին գալթակալութեան առիթ տուած չեն լինիլ:

Ամսոյ 18-ին չարաթ օր առաջին ձիւնն եկաւ Թիֆլիզում, որ մինչև այդ ժամանակ վայելում էր աշնանային պարզ եղանակ: Այնուհետեւ քանի օր է բրդում

— Դուք տեսակցում էք ձեր մարդուն հետ:

— Այո... նա եկել է ինձ մօտ...

— Ձեք նկատել նորա մէջ... որ և է փոփոխութիւն:

— Ոչ... ինչ կայ...

— Իսկ ես նկատել եմ... մինչև անգամ յայտնի է ինձ... Համոզուած եմ, որ եթէ ես խօսում եմ ձեզ հետ այս մասին, ես ինձանից չեմ աւտում ինձ ընտրել ես միջնորդ և դժուար էր ինձ մերժել այդ յանձնարարութիւնը:

— Ձեզ ուղարկել են ինձ մօտ... Ձեզ հետ խօսել են իմ մասին... Սպասեցէք... ոչ մի բան, ոչ մի խօսք ինձ մի ասէք, ես չեմ ուզում լսել... գնանք իսկոյն նորա մօտ և դուք վկայ եղէք, որ ես աւելի շատ բան ասելու ունիմ իմ մարդուն, քան թէ նա կարող է ինձ ապրապարել ուրիշ բերանով: Շատ յարմար միջոց է հենց ես էլ ձեզ էի սպասում, ուղում էի, որ նա ինձ լսէ ձեր ներկայութեամբ, միայն ձեր ներկայութեամբ, որ դուք իբրեւ մեր վարդապետ նախ և բարեկամ անձն, իբրեւ իմ հայր անապատութեամբ կտրէք մեր դատաստանը... Ես չեմ ուզում իմանալ թէ նա ինչպէս կընդունէ իմ վճիռը, բայց ինձ շատ և շատ հարկաւոր է, որ դուք գտնուեք մեր բացատրութեան ժամանակ:

Բժիշկ Մարումանցը չնայելով իւր փորձառութեան չէր սպասում, որ նորա

էր ձիւնն, որ բաւական թանձրութեամբ ծածկել է քաղաքի շրջակայքը:

Ամսոյ 27-ին, երկուշաբթի, Արծուհու թատրոնում հայ գրամատիկական նորակազմ խումբը տալիս է ներկայացումը յօգուտ տ. Ալա Սափրաբեկի: Կը ներկայացնեն 1) Սափրաբեկ աղջային ողբերգութիւն հինգ գործողութեամբ, 6 պատկերներով:

2) Կընթ—Կընթ, վոդեվիլ 1 գործողութեամբ, հեղինակ. Վ. Մադաթեանի: Միջադարձներում յայտնի երգիչ և հեղինակ պ. Ջիւլիէն իւր խմբով կը նուագէ և կ'երգէ: Սկիզբն է 8 ժամին:

Արձագանքի № 2-ում հրատարակած էր նորա առաջնորդողների հեղինակ Ն. Տ. Գ. յօդուածը, որ յայտնում է, թէ միակ մարդու Ներսէս պատրիարքի հետ թաղվեցաւ և մեր կենդանութիւնը, Դոյն միտքը յայտնած էր և պ. Գրիգոր Արծուհու նամակում Յիւրիսից Արեւելքի մէջ Ներսէսի մահուան առիթով: Մենք ազգի կենդանութիւնը Ներսէս պատրիարքի հետ թաղողներից չենք, որքան էլ յարգող լինենք նորա յիշատակին: Այստեղ Ներսէսին, որ Ն. Տ. Գ. պէս Հոմերոսներ ունի իւր յիշատակի յաւերժացումն համար:

Իսկ վերաբերութեամբ Մեղուի պա քի զամբաստութեանց, ըստ պ. Ն. Տ. Գ. ի, մեղք լաւ ենք համարում պատգամախօսութեամբ պարտաւեր, որոյ գուշակութիւնը կատարվում են և իրական են, քան դատարանութեամբ և պոռոտախօսութեամբ, որոնք միայն ժողովուրդ մոլորեցնելու և անձնական շահերի ծառայելու ընդունակ են:

Նոր-Գարի № 6 հրատարակած էր մի նամակ Գանձակից հայ բողոքական քարոզիչ Ա. Ամիրխանեանցի գործունէութեան մասին Գանձակում յունվարի սկզբին, նոյնպէս և այդ քարոզիչների հետեանք եղող ընտանեկան երկպառակութեանց և թշնամութեանց մասին

Նոր-Գարի № 6 հրատարակած էր մի նամակ Գանձակից հայ բողոքական քարոզիչ Ա. Ամիրխանեանցի գործունէութեան մասին Գանձակում յունվարի սկզբին, նոյնպէս և այդ քարոզիչների հետեանք եղող ընտանեկան երկպառակութեանց և թշնամութեանց մասին

Նոր-Գարի № 6 հրատարակած էր մի նամ

հայ ընտանիքներում օրհարի կարեկցութիւն և զայրոյթ են յարուցանում այդ պիտի կեղծ և մոլորեալ քրիստոնեայ քարոզիչներն իրանց փեսասկար զործունէութեամբ քրիստոնէից մէջ, մինչդեռ նոցա համար ընդարձակ ասպարէզ կայ գործելու ոչ—քրիստոնեայ ազգաբնակիչներէն մէջ:

* *

Օղեսոսայի զինուորական—նահանգական ատենադատ կախաղանի մահուան դատապարտեց Ս. Պետերբուրգի ուսանող ազնուական Մանուէլարովին քաղաքական յանցանաց համար: Գատափծիւր ներկայացվեցաւ 'ի հաստատութիւն Ռուսաստանի ժամանակաւոր ընդհանուր նահանգապետին, որ առաջարկեց այն Նոբելի կայսերական Մեծութեան բարեհաճ տնօրէնութեան, միջնորդելով պատիժը մեղմացնելու մասին: Нов. Тех. հաղորդածին նայելով, Նոբել Մեծութիւն թագաւոր կայսրը բարեհաճել է հրամայել պարգևել դատապարտեալին կենսը և տասը տարի ժամանակով հանքերում աշխատելու օգտակար:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԹԻՖԼԻՍ, 26-ին ՅՈՒՆԻԱՐԻ.

Շուտով Բուքրէշում կ'սկսվին բանակցութիւնք խաղաղութեան պայմանների մասին Սերբիայի և Բուլղարիայի մէջ: Շտապում են սկսել այս բանակցութիւնքը, որովհետև զինադադարման պայմանագրում էլ մոտենում է իւր վերջին, երբ կարող է նորոգվել պատերազմը, նայելով մտքերի մեծ գրգռման, որ տիրում է թէ՛ Սերբիայում և թէ՛ Բուլղարիայում:

Բանակցութիւնք խաղաղութեան պայմանների մասին էլ յաջողութեան յոյսեր չեն առլիս. քանի որ Սերբիան չէ հրաժարվում այն միտքից, թէ Արևելեան Ռումիլիայում պիտի պահպանվի նախկին վիճակն, այսինքն նա չէ կարող միանալ Բուլղարիայի հետ, մինչև որ Սերբիան էլ չի ստանալ համահասարակ վարձատրութիւն: Միևս կողմից, ճաճ կաստան էլ իւր պահանջներն: Նա էլ համաձայնում է Արևելեան Ռումիլիայի կառավարիչ ճանաչել Բուլղարիայի իշխանին, միայն այն պայմանով, որ Բուլղարիան համաձայնի ինչպէս և՛ Արևելեան Ռումիլիայի մի քանի մասերն, որոնց բնակիչը մահմեդական են, բաժանվին նրանից և միանան ճաճ կաստանին հետ բոլորովին:

Յայտնի բան է, որ թէ՛ Սերբիայի և թէ՛ ճաճ կաստանի պահանջներն էլ ընդունելի չեն կարող լինել Բուլղարիայի իշխանին: Նա ոչ կարող է Սերբիայի պահանջներն համաձայնել և հրաժարվել Արևելեան Ռումիլիայից ինչպէս և Սերբիային վարձատրել ի հաշիւ Բուլղարիայի և ոչ էլ ճաճ կաստանի պահանջներն զիջանելով: Արևելեան Ռումիլիայի մասերը մանաւանդ Բուլղարիան համահասարակ զոհ է: Այս իրո-

ղութիւնքն են, որ կասկած են դրում խաղաղութեան պայմանների յաջողութեան վերայ:

Խաղաղութեան պայմանները յաջողութեան մասին կասկածների տակ վեր տուող հանգամանքներից մէկն էլ այն է, որ խակապէս բանակցութեանց անմիջապէս չէ մասնակցում Բուլղարիայի ներկայացուցիչն, այլ բանակցութիւնը պետք է տեղի ունենայ Սերբիայի ներկայացուցչի և ճաճ կաստանի ներկայացուցչի մէջ, մինչդեռ Բուլղարիայի ներկայացուցիչն իբրեւ սուլթանի հպատակ իշխանութեան ներկայացուցիչ լիկ խորհրդակցական ձայն պիտի ունենայ: Այնպէս՝ որ երկու Բուլղարիայից պահանջներ անող պետութեանց ներկայացուցիչները պիտի խորհեն բանակցել և որոշեն Բուլղարիայի վիճակն: Դժուար թէ վերջինը զոհ մնայ բոլորովին նոցա բանակցութեանց հետևանքից, եթէ ճաճ կաստանի ներկայացուցիչը չի վարվիլ համաձայն Արեւմտեան իշխանի կամքին:

Յունաստանն էլ շարունակում է սպառնալ զիրք բռնել և իւր նաւատորմից ծովն է ուղարկել, ծովակային սուած կնքած ծրագրով. ուստի և յայտնի չէ թէ ինչ վործողութեան համար. բայց հաւանական է, որ ճաճ կաստանի դէմ թշնամական դիրք բռնելու համար: Թէև անգլիական կառավարութիւնը կրկին ծանուցագիր է ուղարկել Յունաստանի կառավարութեան, սպառնալով որ եթէ յունական նաւատորմից յարձակվելու լինի տաճիկ նաւերի վերայ, անգլիական նաւատորմից արգելք կը դնէ դորան. բայց յոյն կառավարութիւնը դրժուար թէ այդ սպառնալիքից երկու կրէ, քանի որ զիտէ թէ որքան խօսքը գործից հեռու է:

Այսպէս թէ վերայիշեալ հանգամանքներն և թէ զինաւորութեանց շարունակութիւնը Բուլղարիան պետութեանց չարագուշակ են խաղաղութեան հաստատութեան համար: Վեննայից Times-ին հեռագրում են. Բալքանեան հարցը դեռ էլ ի խճճված է և ուսական նոր առաջարկութիւնը, հաւանական է, որ անկարող լինի նորան անմիջապէս պարզել և որոշել: Ի տալիս և Ֆրանսիան ոչ համարութեամբ վերաբերեցան տէպի ծովային ցոյցերի կարծիքը Յունաստանի դէմ, իսկ Սերբիայի և Յունաստանի դէմ գործողութիւնքը Բ. Գրան յանձնելու ծրագիրն այն անդամարութիւնքն ունի, որ կարող է Եւրոպայի հասարակաց կարծիքը յանգուցանել յօգուտ Բալքանեան մանր պետութեանց, որոնք հրաժարվեցան պետութեանց կամքին հնազանդելու:

Մինչև ցայժմ հասարակաց կարծիքը արքունեաց միախորհուրդ գործունէութեան կողմն էր, բայց նա կարող է կարեկցութեան կողմն անցնել, երբ տեսնէ տաճիկ զինուորներին պատերազմելիս Յոյներին և Սերբերին դէմ հակառակակամ ուղղութիւն ստանալ, որ աւելի կ'ծանրացնէ Բալքանեան հարցի որոշումը: Եւրոպական խաղաղութեան

համար պէտք է ամեն միջոց գործ դրեն, որ այդ հետևանքներն առաջ չգան: Հարցն այն է, թէ արդեօք Յունաստանն ու Սերբիան ունին արդեօք բարոյական կամ տեղագրական իրաւունք այն դաւաճների վերայ, որոնք պատկանում են ճաճ կաստանին, այլ ինդիւրն այն է, թէ իրաւացի են արդեօք նոցա զանգաւորներն այն փեսատու համար, որ հասնում են նրանց փոխութիւններից Արևելեան Ռումիլիայում: Յայտնի բան է, որ Եւրոպայի հասարակաց կարծիքը չէ կարող համակրութիւն ցոյց տալ Սերբիային և Յունաստանին, որոնք պատրաստ են վտանգի ենթարկելու Եւրոպայի խաղաղութիւնը Արևելեան Ռումիլիայի թնակչաց վիճակում կատարվող անհայտ փոխութեանց համար էլ: Այս ամենքն էլ ճանաչում են և զիտեն, ուստի և գործողութիւնք Սերբիայի և Յունաստանի դէմ այն ձևով պիտի լինի, որ հասարակաց կարծիքն իւր ներկայ բնական դրութիւնից դուրս չգայ:

Կ. Պոլսից եկած հեռագիրը ցոյց է տալիս, որ այնտեղ ստացված է մեծ պետութեանց ծանուցագիրն, որ զոհուհակութիւն է յայտնում Բ. Գրան նորա չափաւորութեան համար և զեկուցանում է, որ պետութիւնը համաձայնել են զիտադրել յունական նաւատորմի թըշնամական գործողութեանց, որոյ համար և լինում է Եւրոպական արտիդներին կենդանացում և որ մեծ պետութիւնք կ'սկսեն զինաթափութեան մասին և սորա համար խիստ առաջարկութիւնք կ'լինին թէ Բէլգրադում և թէ Սօֆիայում: Եւրոպան կ'բռնէ նորա կողմն, որ կ'ենթարկվի յարձակմանց:

Ամսոյս 14-ին Բ. Գրան ուղարկում է շրջաբերական իւր ներկայացուցիչներին արտասահմանում, յունական գործերի առթիւ: Յոյց տալով Յունաստանում կատարվող պատրաստութեանց վերայ, Բ. Գրան մատնացոյց է լինում այն հողային զոհաբերութեանց վերայ, որ նա արել է Եւրոպայի պահանջով որոնք կազմում են սահմանը զիջողութեանց, որ նա կարող էր անել Բ. Գրան յայտնում է, որ իւր իրաւունքների պաշտպանութիւնն և հոգան իւր շահերի մասին ստիպում են նրան, չնայելով նորա մինչև ցայժմ ցոյց տուած երկար համբերութեան և խաղաղասիրութեան առանց պատասխանի չթողնել Յունաստանի կողմից եղած ամենանշան հրաւերն էլ: Այս պահանջում են նորա պատիւն և արժանաւորութիւնը Բ. Գրանը Յունաստանի վերայ է դնում պատասխանատուութիւնը այն հետևանքների համար, որոնք կարող են ծագել և այն փեսաի համար, որ պատճառում է նրան Յունաստանի գործողութեան եղանակն, և որ պէտք է վարձատրվի: Շրջաբերականի վերջում ասած է, որ ճաճ կաստանն առաջ քան կ'դիմէր ծայրահեղ միջոցների, դառնում է դէպի մեծ պետութիւնքը ինդիւրնով, որ նոքա խիստ յայտարարութեամբ պահանջեն յոյն զորքերի արձակումը:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սաքսնի վէյմարի մեծ դուքսը կազմել է մի քանի համալսարանների ուսուցչականներից և գիտնականներից մասնաժողով, որոյ նպատակն է գերմանական լեզուն մաքրել օտար բառերից և դարձաւորներից:

Սաքսնի վէյմարի մեծ դուքսը, Սպանիայի վալենցիա քաղաքից հաղորդում մի սարսափելի վրէժխնդրութեան մասին,

որին զոհ է գնացել մատաղահաս կաթաւիչ օր. Գորիզան, որ գարնանը պիտի ամուսնանար մի հարուստ սեղանաւորի միակ որդու հետ: Յունվարի 3-ին օր. Գորիզան տալիս է վերջին հրաժարական ներկայացումը: Ստացած ընծաների մէջ բնի վերայ լինում է և մի գեղեցիկ կոզովիկ, որոյ ծածկոցը բնական ծաղիկներից է լինում և ունենում է հետեւալ վերնագիրը. բաց արա ինձ, ով գեղեցիկուհի, Մատաղահաս դեռասանուհին, բաց է անում կողովի ծածկոցն և միջից յանկարծ նորա կրծի վերայ ընկնում են երկու ահագին միներ, որոնք սաստիկ կերպով խաժոտում են խեղճին: Օր. Գորիզան զարհուրելի ձայն հանելով ընկնում է գետին: Ներկուղի հետևանքը լինում է ուղեղի բորբոքումն և բիւլններն ասում են, որ եթէ օրիորդը լաւանայ էլ, միշտ խելագար կ'մնայ, Այս սարսափելի վրէժխնդրութեան առթիւ համարում են փեսացուի մօրն, որ չէ ուղիւ, որ իւր օրդին ամուսնանայ օրիորդ Գորիզայի հետ: Այս դէպքը վալենցիայում ընդհանուր զայրոյթ է յարուցել, նա մանաւանդ որ դատաստական իշխանութիւնը մինչև ցայժմ ուղք չեն դարձրել այս դէպքը հետազոտելու:

Խմբագիր Պ. ՍԻՄԵՕՆԵԱՆՑ.

Հրատարակիչ Հ. ԵՆՏԻԱՃԵԱՆՑ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՆԵՐ

Ներսիսեան Հայոց Ազգային-Հոգևոր դպրանոցի հոգաբարձական խորհրդարանի մէջ յունվար ամսոյս 29-ին, երեկոյան 8 ժամին կը լինի ա ճ ու ռ դ (առանց կրկնաճրդի)

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

На 1886 годъ

на ежедневную литературно-политическую газету

„НОВОЕ ОБОЗРѢНІЕ“

издаваемую въ ТИФЛИСѢ

(III годъ изданія).

Программа газеты общая всѣмъ литературно-политическимъ ежедневнымъ изданіямъ, съ возможно широкимъ развитіемъ мѣстнаго отдѣла.

Подписная цѣна съ доставкою и пересылкою въ Россіи: на годъ 10 руб., на полгода 6 руб., на 3 мѣсяца 3 руб. 50 коп., на одинъ мѣсяць 1 руб. 50 коп.

Подписка принимается: въ Тифлисѣ въ конторѣ редакціи при Газетномъ Агентствѣ В. ШАВЕРДОВА, въ С. Петербургѣ въ книжномъ магазинѣ „Новаго Времени“. Иногородные адресуютъ свои требованія въ Тифлисъ, въ контору редакціи „Новаго Обозрѣнія“, при газетномъ Агентствѣ В. Шавердова.

Редакторъ-издатель А. В. Степановъ.

Շ Ո Ւ Տ Ո Վ Լ Ո Յ Ա Վ Ը Տ Ե Ս Ն Ի

Մ Օ Լ Ի Է Ի Ի

„ԵՐԵՒԱԿԱՅԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴ“

Լուսանելու է 3 անգամ շաբաթը — Թուրքի. Ֆրանսիայից

Ե. ԱՄԱՅԵԱՆ.

Խնդրվում է բաժանորդներ հաւաքող յարգելի անձանց բարեհաճ լինել յունվարի 20-ի վերադարձնել բաժանորդաթերթերն այս հասցեով. — Тифлисъ. Семинарія Нерсисянъ Ерванду Малайянци.

3—1